

OPENBARE RUIMTE: V

Gemeente Rotterdam

TEKST: Sonja van Poortvliet

DE OPENBARE RUIMTE: LUST OF LAST? HET BEHEER EN ONDERHOUD AAN DE DOMEINEN WEGEN, WATER EN GROEN KOST GEMEENTEN GELD TERWIJL DE BATEN ACHTERBLIJVEN. ADEQUAAT ASSET MANAGEMENT EN EEN PROMINENTERE ROL VOOR BEDRIJVEN EN BURGERS ZIJN GEWENST. DAT VRAAGT OM EEN TOTAAL ANDERE AANPAK. EXPERTS VAN TNO EN DE GEMEENTE ROTTERDAM BEWIJZEN DAT 'OMDENKEN' TOT SLIMME EN TOEKOMSTGERICHTE CONCEPTEN LEIDT.

'De openbare ruimte is de grootste sociale voorziening van Rotterdam.' Aldus een van de deelnemers aan de *Challenge Week* (zie kader) die in april dit jaar is gehouden. Gedurende deze week zijn de praktijkkennis van de gemeente Rotterdam en de diepgaande inhoudelijke kennis van TNO geïntegreerd en gekoppeld aan de vragen van de stad. Hans Stavleu, een van de bedenkers van de Challenge-methode en procesbegeleider vanuit TNO: 'De Challenge is een uitgelezen

manier om verschillende partijen op een zogenoemde *pressure cook*-manier oplossingen te laten bedenken voor een bepaald vraagstuk. Het is een intensieve week met de nodige diepte- en hoogtepunten.' Tijdens de Challenge Week in Rotterdam zijn drie teams – elk met deskundigen van TNO en de gemeente Rotterdam – aan de slag gegaan. Aan het einde van de week rapporteerden zij hun bevindingen.

'GROEN': BURGERS ERBIJ BETREKKEN

Team 'Groen' presenteert onder meer een 'park bv' waarbij burgers en organisaties de verantwoordelijkheid voor beheer en onderhoud dragen. Ook heeft dit team een analyse losgelaten op een aantal Rotterdamse wijken. Dat is gedaan om inzichtelijk te maken welk type mensen deze wijken herbergen; aan de hand daarvan kan worden bepaald of de openbare ruimte in deze wijk optimaal is afgestemd op de behoeften van de bewoners.

'De openbare ruimte is de grootste sociale voorziening van Rotterdam.'

DE CHALLENGE WEEK – STOEIEN, BROEIEN, GROEIEN

HOE VERLOOPT EEN CHALLENGE WEEK?

Maandag: experts van TNO en de opdrachtgever krijgen een aantal zaadjes in de handen gedrukt. Een of meerdere van deze zaadjes dient/dienen tot bloei te worden gebracht. Maar welke? En welke omstandigheden zijn nodig om ze tot wasdom te laten komen?

Dinsdag en woensdag: de denkrichtingen zijn uiteenlopend en de meningen divers. Er wordt kennis uitgewisseld en kennis ingewonnen over de doelgroep, ofwel de gene bij wie de zaadjes uiteindelijk terecht zullen komen. Andere partijen komen een kijkje nemen. Vullen zij aan of scheppen zij verwarring met hetgeen zij te zeggen hebben?

Donderdag: tijd voor een selectie. Welke zaadjes gaan door naar de finale, en onder welke omstandigheden?

Vrijdag: het grote moment. Zeker is dat de overgebleven zaadjes bloemen zijn geworden, maar onder welke omstandigheden? En, belangrijker nog: wat vindt de opdrachtgever ervan...?

RRASSESENDE KANSEN

Een andere mogelijkheid is het 'loslaten' van de groene openbare ruimte, en de verantwoordelijkheid en daarmee ook het kostenplaatje (deels) neerleggen bij burgers, organisaties en bedrijven. Het is dan volgens team 'Groen' wel zaak om de burgers vroeg te betrekken bij het proces. Verder kan het zinvol zijn om een gezamenlijke vijand te introduceren waardoor burgers zich verenigen – de gemeente bijvoorbeeld.

'WEGEN': LEVENSADERS DOOR DE WIJKEN

Waardecreatie en het verhogen van de betrokkenheid van wijkbewoners vertaalt zich bij team 'Wegen' in twintig procent 'inkleurwerk' van de wegen door de lokale bewoners. Een ander concept is de 'multiweg' als levensader door de wijken. Deze multifunctionele weg is ontworpen voor optimale geluiddemping, waterberging, het voorkomen van zettingen. Zo'n weg beschermt ook de kabels en leidingen die

er onder (komen te) liggen. Volgens André Houtepen van het Ingenieursbureau van Gemeentewerken Rotterdam is het een kosten-neutrale oplossing die ruimte creëert in de berm voor groen, die kolken overtoollig maakt en die zorgt voor minder onderhoud aan kabels en leidingen.

'WATER': VAN OPGAVE NAAR BELEVING

Van opgave naar beleving, dat is het motto van team 'Water'. Water heeft naast belevingswaarde ook gebruiks- en toekomstwaarde. Daarbij gaat het niet om het resultaat maar om het effect. Vijftig procent van het regenwater valt op privéterrein en het merendeel wordt via publieke voorzieningen afgevoerd; daar betaalt de burger rioolheffing over. Waarom treffen we geen voorzieningen voor gezamenlijk beheer, zoals waterberging aan huis, van water dat vervolgens wordt hergebruikt? Een maatregel als waterdoorlatende, want groene, parkeervak-

ken heeft raakvlakken met de domeinen groen en wegen. Samenwerking met die domeinen is daarom gewenst, inclusief flexibiliteit omtrent de potjes geld waarmee dergelijke maatregelen gefinancierd worden.

BRUIKBARE CONCEPTEN

Bij de slotpresentatie trekt Gerben Wigmans, directeur Stadsbeheer van de gemeente Rotterdam, de conclusie: 'Er is veel naar elkaar gekeken en we hebben veel van elkaar geleerd. De samenwerking die er al was met TNO is alleen maar beter geworden. We willen hier zeker mee doorgaan en dit ook naar andere steden uitzetten. We moeten vooral ook blijven "omdenken" want dat brengt bruikbare concepten als dit voort.'

INFO:

arie.bleijenberg@tno.nl (openbare ruimte),
hans.stavleu@tno.nl (Challenge Week)